

BERGHE, Frits van den, kunstschilder, tekenaar, illustrator (Gent 3 april 1883 - Gent 23 september 1939).

Zoon van Raphaël van den Berghe, bibliothecaris van de Gentse universiteit, volgde lager en middelbaar onderwijs in zijn geboortestad, daarna, van 1897 tot 1904, aan de Gentse Academie voor Schone Kunsten. Leraren: Jean Delville en Jules van Biesbroeck. Zijn eerste leermeester was echter Julius Hoste, die later zijn zwager werd. Beiden waren lid van de vereniging Kunst en Kennis van de Academie, radicaal socialist onder invloed van E. Anseele, en radicaal Vlaamsgezind onder invloed van J. MacLeod.

In 1902 had Frits van den Berghe reeds een atelier te Sint-Martens-Latem, met zijn medeleerling Robert Aerens. Hij ontmoette er Elvire Vanhoute, die hij in 1907 huwde en die hem twee dochters schonk. In de Vereeniging voor Toneel- en Voordrachtkunst, door O. de Gruyter en P.G. van Hecke in 1909 te Gent opgericht, zorgde Frits van den Berghe voor decors en aankleding van de eerste opvoering van Starkadd van Alfred Hegenscheidt. In zijn bespreking in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 19 april 1909 formuleerde Karel van de Woestijne de doelstelling van de vereniging: op esthetisch gebied de rol spelen die een Vlaamse universiteit op wetenschappelijk en ethisch gebied toebedeeld krijgt en aldus werken aan de eigen Vlaamse beschaving. Frits van den Berghe leerde er de actrice Stella van de Wiele kennen. In 1913 vertrok hij naar de Verenigde Staten. In 1914, na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, trok Van den Berghe naar Nederland, waar hij te Amsterdam Gustaaf de Smet terugvond en Stella van de Wiele zich spoedig bij hem voegde. Hij werkte er mee aan De Vlaamsche Stem, samen met René

de Clercq en Antoon Jacob, die weldra een strakere, Vlaamse koers gingen voeren, nadat ze door de Belgische regering uit hun ambt waren ontzet. In 1917 werd René de Clercq conservator van het Wiertz-museum te Elsene, Stella van de Wiele werd verbonden aan de Olympiaschouwburg en Frits van den Berghe werd bureauchef bij het Vlaams ministerie van wetenschappen en kunsten. Dit veroorzaakte in 1918 een tweede uitwijking naar Nederland. Met Albert Daenens voegde hij zich begin 1919 bij Jozef Cantré en Gustaaf de Smet, te Blaricum (z. Blaricumse Blauwvoetgezellen). Hij verbleef tot 1922 in Nederland, exposeerde er te Haarlem (1920, door toedoen van René de Clercq), en maakte er o.a. *De Zaaier*, een prachtig, constructivistisch portret van de dichter. Te Brussel zorgden André de Ridder en Paul-Gustave van Hecke ervoor, dat aan het werk van Frits van den Berghe en de andere expressionisten de nodige ruchtbaarheid werd gegeven. Van den Berghe woonde achtereenvolgens te Oostende, te Bachte-Marie-Lerne en te Afsnee. In 1925 voegde hij zich te Gent bij vrouw en kinderen. Als schilder beleefde hij enkele mooie jaren, waaraan door de ineensstorting van de kunstgalerijen in de jaren dertig bruusk een eind kwam. Van Hecke werd hoofdredacteur van het socialistisch dagblad *Vooruit*. Van den Berghe werkte mee als tekenaar. In *Vooruit* en in het satirisch weekblad *Koekoek* verscheen geregeld actualiteitsgrafiek: vriend en tegenstander kregen er hun beurt en zo tekende hij bijtende karikaturale portretten, o.m. van Staf de Clercq en Wies Moens. Van den Berghe was flamingant en bewonderaar van René de Clercq gebleven. In 1936 kwam hij dikwijls aan huis bij Jozef Cantré, toen deze de laatste hand legde aan het grafmonument van de vriend-dichter. In 1938 werd Van den Berghe lid van de Académie Picard, wat voor hem een lichtpunt was, want fysiek was hij de laatste jaren zeer achteruitgegaan.

LITERATUUR: E. Langui, *Frits Van den Berghe; beschrijvende catalogus van zijn œuvre* (1966); - E. Langui, *Frits Van den Berghe; de mens en zijn werk* (1968); - H. Lampo, *Frits van den Berghe*, in *Van Ensor tot Permeke* (1971).

ALBERT VANDERLEENEN